

THE IMPACT OF THE FINANCIAL CRISIS ON THE EUROPEAN DEFENCE

WPLYW KRYZYSU GOSPODARCZEGO NA EUROPEJSKĄ OBRONNOŚĆ

dr Weronika Jakubczak

Parlament Europejski w Brukseli,

WSAP w Białymstoku

weronika.jakubczak@europarl.europa.eu

ABSTRACT

Poland as an active member of the Visegrad Triangle functions under specific circumstances caused by global, continental and internal factors. Article addresses several issues discussed with the special focus on given conditions determining the perception of certain issues i.e. geo-political, geo-economic and national interest.

In terms of geo-political and geo-economics factors the localization of a state plays a crucial role, in particular, Poland plays important role connecting the East and West, and being the buffer zone between Germany and Russia. With this respect Poland shall focus on strengthening its military security by giving the preference to national security to be able to accommodate both internal and coalition needs. The Visegrad Triangle enables cultivation of such relationships allowing coordination in political, economic, military, environmental and informational spheres for the benefit of the national and European security.

What represents Polish national interest nowadays? Is there a possibility of promotion and protection of the national interest in the era of globalization - especially bearing in mind that we are already largely “globalized”?

KEYWORDS: *financial crisis, European Defence Technological and Industrial Base, EDTIB, Pooling and Sharing, P&S, R&D, R&T, defence sector, optimisation, globalisation.*

WPROWADZENIE

Obecny kryzys finansowy¹ powoduje określone reperkusje w gospodarce², które ujemnie wpływają na sferę obronności w poszczególnych państwach członkowskich Unii Europejskiej. Problem ten na forum Parlamentu Europejskiego był przedmiotem zainteresowania Komisji Spraw Zagranicznych, gdzie pod przewodnictwem europoła Krzysztofa Lisaka opracowano *Projekt sprawozdania w sprawie wpływu kryzysu gospodarczego na sektor obrony w państwach członkowskich Unii Europejskiej* - 21.09.2011 r.

Następnie wynegocjowano go z innymi państwami członkowskim Unii i przedłożono na forum Parlamentu Europejskiego do przegłosowania.

Problem ten był na tyle ważnym w procedowaniu Polskiej Prezydencji, iż na forum Parlamentu Europejskiego przedłożono i zatwierdzono Rezolucję (14.12.2011 r.), która przedstawiła stanowisko tego *Wysokiego Gremium* odnośnie wpływu kryzysu na sektor obrony w państwach członkowskich Unii Europejskiej.

¹ *Ogólnoświatowy kryzys systemu finansowego i bankowego w powszechnej opinii rozpoczął się w 2007 roku od zapaści rynku pożyczek hipotecznych wysokiego ryzyka w Stanach Zjednoczonych. Z uwagi na trwający w tamtych latach boom na rynku nieruchomości pożyczki te udzielane były przez banki osobom o nierzadko marginalnych możliwościach finansowych. Za symboliczny moment rozpoczęcia światowego kryzysu uznaje się natomiast datę 15 września 2008 - upadek banku Lehman Brothers, jednego z największych i najbardziej renomowanych banków inwestycyjnych świata. Por. Światowy kryzys gospodarczy i jego wpływ na kondycję Polski i regionu Wielkopolski. Raport otwarcia, styczeń 2011, http://www.nietakikryzysstraszny.pl/images/Raport_Otwarcia.pdf, 23.02.2011 r.*

² **Unia Europejska wzmocniła wysiłki na rzecz promocji zatrudnienia i społecznego włączenia jako element strategii walki z kryzysem gospodarczym i finansowym.**

Mobilizacja funduszy europejskich

– W listopadzie 2008 r. Komisja Europejska ogłosiła plan pobudzenia gospodarki o wartości 200 miliardów euro. Około 170 miliardów euro ma pochodzić z budżetów państw członkowskich, a Unia Europejska i Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) wspólnie przekażą 30 miliardów euro;

– Komisja zaproponowała uproszczenie kryteriów uzyskiwania pomocy z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) przez nowelizację planu wydatków i zwiększenie zaliczek wypłacanych od początku 2009 r. Celem tych działań jest przyspieszenie uzyskania przez państwa członkowskie kwoty 1,8 miliarda euro na aktywizację rynku pracy, skierowanie pomocy do obszarów najwrażliwszych, intensyfikację szkoleń, a także uzyskanie od Wspólnoty pełnego finansowania projektów w tym okresie, jeśli zajdzie taka potrzeba;

– Komisja zasugerowała wprowadzenie zmian w Europejskim Funduszu Dostosowania do Globalizacji (EGF), który został utworzony w celu ułatwienia zwalnianym pracownikom powrotu do pracy. Po ewentualnym zaakceptowaniu tych propozycji EGF będzie mógł służyć interweniować finansowo w zakresie szkoleń i tworzenia miejsc pracy. Roczny budżet dostępny w ramach EGF sięga 500 milionów euro.

– Unia Europejska stworzyła nowy instrument mikrofinansowy umożliwiający uzyskanie mikrokredytów małym firmom i osobom, które straciły pracę i zamierzają podjąć działalność gospodarczą. Por. Unia Europejska walczy ze skutkami społecznymi kryzysu gospodarczego, <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=pl&catId=736>, 15.11.2011 r.

Poniżej treść tego dokumentu.

**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 14 grudnia 2011 r.
w sprawie wpływu kryzysu gospodarczego na sektor obrony
w państwach członkowskich Unii Europejskiej**

Parlament Europejski,

– uwzględniając tytuł V Traktatu o Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 21, 42, 45 i 46 oraz Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej z załączonym do niego protokołem nr 10,

– uwzględniając europejską strategię bezpieczeństwa (ESB) pt. „Bezpieczna Europa w lepszym świecie” przyjętą przez Radę Europejską 12 grudnia 2003 r. oraz sprawozdanie z jej wdrażania pt. „Utrzymanie bezpieczeństwa w zmieniającym się świecie”, sporządzone pod auspicjami UE i zatwierdzone przez Radę Europejską w dniach 11–12 grudnia 2008 r.,

– uwzględniając cele określone przez Radę Europejską w grudniu 2008 r. w celu wzmocnienia europejskiego potencjału wojskowego,

– uwzględniając konkluzje Rady 1 grudnia 2011 r., 23 maja 2011 r., 31 stycznia 2011 r. oraz 9 grudnia 2010 r. odpowiednio w sprawie wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony (WPBiO), w sprawie łączenia potencjału wojskowego i wzajemnego korzystania z niego, w sprawie WPBiO, a także w sprawie rozwoju potencjału wojskowego,

– uwzględniając decyzję Rady nr 2011/411/WPZiB z dnia 12 lipca 2011 r. określającą statut, siedzibę i zasady operacyjne Europejskiej Agencji Obrony oraz uchylającą wspólne działanie 2004/551/WPZiB³,

– uwzględniając sprawozdanie wysokiego przedstawiciela w sprawie WPBiO przedstawione na posiedzeniu Rady do Spraw Zagranicznych 18 lipca 2011 r.,

– uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2009/43/WE z 6 maja 2009 r. w sprawie uproszczenia warunków transferu produktów związanych z obronnością we Wspólnocie⁴,

– uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2009/81/WE z 13 lipca 2009 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania niektórych zamówień na roboty budowlane, dostawy i usługi przez

³ Dz. U. L 183 z 13.7.2011, s. 16.

⁴ Dz. U. L 146 z 10.6.2009, s. 1.

instytucje lub podmioty zamawiające w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa i zmieniające dyrektywy 2004/17/WE i 2004/18/WE⁵,

– uwzględniając swoje rezolucje z 11 maja 2011 r. w sprawie rozwoju wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony po wejściu w życie Traktatu z Lizbony⁶, z 23 listopada 2010 r. w sprawie współpracy cywilno-wojskowej i rozwoju potencjału cywilno-wojskowego⁷ oraz z 10 marca 2010 r. w sprawie wdrażania europejskiej strategii bezpieczeństwa oraz wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony⁸, a także poprzednie rezolucje na temat europejskiej polityki bezpieczeństwa i obrony,

– uwzględniając art. 48 Regulaminu,

– uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych oraz opinie Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii (A7-0428/2011).

Uwagi ogólne

1. Z zaniepokojeniem zauważa kulminację obserwowanej w ostatnich latach tendencji do dokonywania cięć w budżetach na obronność większości państw członkowskich UE w następstwie kryzysu finansowego, gospodarczego i kryzysu zadłużenia oraz potencjalny negatywny wpływ tych cięć na potencjał wojskowy tych państw i w związku z tym na zdolność UE do skutecznego przejmowania odpowiedzialności za utrzymanie pokoju, zapobieganie konfliktom i wzmocnienie bezpieczeństwa międzynarodowego według zasad Karty Narodów Zjednoczonych, jeżeli państwa członkowskie nie zrekompensują powstałych strat w drodze intensywniejszej współpracy i koordynacji działań na szczeblu europejskim; podkreśla w związku z tym, że obronność stanowi dobro publiczne, które ma wpływ na bezpieczeństwo wszystkich obywateli Europy oraz że wszystkie państwa członkowskie muszą się do niej przyczyniać w duchu współpracy, podziału obciążenia oraz gospodarności;

2. Ostrzega, że nieskoordynowane cięcia w budżetach na obronność mogą spowodować całkowitą utratę pewnej części europejskiego potencjału wojskowego; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje i popiera działania Rady polegające na zachęcaniu państw członkowskich do wymiany informacji w stosownych przypadkach i do poprawy przejrzystości obecnych i przyszłych cięć w budżecie na obronność oraz wzywa do prze-

⁵ Dz. U. L 216 z 20.8.2009, s. 76.

⁶ Teksty przyjęte - P7_TA(2011)0228.

⁷ Teksty przyjęte - P7_TA(2010)0419.

⁸ Dz. U. C 349 E z 22.12.2010, s. 63.

przewodzenia analizy wpływu tych cięć na rozwój potencjału w zakresie WPBiO; przypomina, że interwencja w Libii jasno dowiodła, że nawet koalicja państw Europy nie jest w stanie przeprowadzić podobnej operacji bez wsparcia ze strony USA;

3. Zauważa utrzymującą się zbyt dużą zależność od Stanów Zjednoczonych w kwestiach obrony, mając na uwadze, że udział USA w ogóle wydatków na obronność w Pakcie Północnoatlantyckim wzrósł do 75% oraz związaną z nim potrzebę zwiększenia wkładu europejskich sojuszników w wydatki na obronność; z zaniepokojeniem zauważa, że niedawne cięcia w budżecie są wynikiem niedoinwestowania i niedofinansowania przez państwa członkowskie dziedzin bezpieczeństwa i obrony w ciągu ostatniej dekady;

4. W coraz bardziej złożonym i nieprzewidywalnym otoczeniu pod względem obrony wzywa wszystkie państwa członkowskie UE do ściślejszej współpracy i skoordynowania działań przeciwko powszechnym zagrożeniom wskazanym w europejskiej strategii bezpieczeństwa (ESB) oraz do przyjęcia na siebie w pełni swojej części odpowiedzialności za pokój i bezpieczeństwo w Europie, jej sąsiedztwie i na świecie; uznając, że nie wszystkie zagrożenia mają charakter militarny oraz że UE dysponuje licznymi instrumentami służącymi do zarządzania kryzysem i zapobiegania mu, takimi jak potencjał cywilny i instrumenty pomocy technicznej, przypomina państwom członkowskim o wielokrotnych zobowiązaniach do poprawy potencjału wojskowego, zawartych w Traktacie i w konkluzjach Rady Europejskiej oraz wzywa je do dołożenia starań, by zobowiązania te zostały zrealizowane;

5. Ponownie wyraża swój pogląd, że wzmocniona europejska zdolność obronna zwiększy strategiczną autonomię UE i będzie stanowić ważny wkład we wspólne bezpieczeństwo w kontekście NATO i innych partnerstw; podkreśla potencjał postanowień traktatu lizbońskiego w tym zakresie i wzywa państwa członkowskie do uruchomienia stałej współpracy strukturalnej, do określenia warunków stosowania klauzul solidarności i wzajemnej obrony, a także do pełnego wykorzystania Europejskiej Agencji Obrony;

6. Nie negując znaczenia innej skali ambicji, zwraca uwagę, że państwa członkowskie wydają łącznie ok. 200 mld EUR rocznie na cele obronne, co stanowi zaledwie jedną trzecią budżetu obronnego Stanów Zjednoczonych, ale co jest mimo wszystko wysoką sumą, odzwierciedlającą brak wspólnego działania na szczeblu europejskim w dziedzinie obrony;

7. Ubolewa nad wydatkowaniem większości tych środków w oparciu o nieskoordynowane krajowe decyzje w dziedzinie planowania obronnego, co skutkuje nie tylko ciągłymi niedoborami potencjału, ale często również marnotrawstwem w postaci nadmiernego potencjału lub powielania działań, jak również rozdrobnionego przemysłu i rynków, co sprawia, że UE brakuje widoczności i zasobów lub wydatki na poziomie 200 mld euro są poza jej zasięgiem;

8. Uważa, że kryzys gospodarczy i finansowy można wykorzystać jako szansę na integrację polityki obrony w UE, ponieważ może on dostarczyć bodźców, by wreszcie przeprowadzić i wdrożyć gruntowne reformy, nad którymi prace trwają od dawna;

9. Mając na uwadze powyższe, wzywa państwa członkowskie, aby zaakceptowały fakt, że bliższa współpraca to najlepsze rozwiązanie tej sytuacji oraz że państwa członkowskie mogą rozwijać swój potencjał w sposób bardziej rentowny i bez uszczerbku dla ich niezawisłości, szczególnie w drodze: a) lepszej koordynacji planowania obronnego, obejmującej harmonizację wymogów wojskowych i środków na rzecz poprawy interoperacyjności, b) łączenia niektórych funkcji i zasobów oraz wzajemnego korzystania z nich, c) ściślejszej współpracy w dziedzinie badań naukowych i rozwoju technicznego, d) ułatwiania współpracy przemysłowej i umacniania przemysłu oraz e) optymalizacji udzielania zamówień publicznych, a także znoszenia przeszkód rynkowych;

10. Podkreśla, że UE ma do dyspozycji narzędzia i mechanizmy, które mogą pomóc państwom członkowskim osiągnąć ten cel, jak określono poniżej, w tym przez wskazanie dziedzin, w których możliwy byłby wyższy poziom finansowania unijnego (punkt F);

11. Mimo to uznaje, że utrzymanie odpowiedniej bazy technologicznej i przemysłowej oraz zapewnienie bezpieczeństwa dostaw to kwestie podstawowej wagi dla obrony narodowej, w przypadku których nie należy kierować się jedynie względami finansowymi;

12. Uważa, że w związku z kryzysem finansowym wszystkie działania UE dotyczące obrony powinny skupiać się głównie na Europejskiej Agencji Obrony (EAO), która posiada potencjał, aby objąć znaczną część planowania i przeglądu polityki, ale w obecnej formie nie jest to możliwe; wzywa do usprawnienia formy działalności EAO z uwagi na to, że zwiększenie budżetu, liczebności personelu, zakresu odpowiedzialności oraz poszerzenie ogólnych uprawnień byłoby opłacalne w perspektywie dłu-

goteterminowej oraz umożliwiłoby prowadzenie sprawniejszych działań na rzecz optymalizacji sektora obrony UE, obejmujących oddzielne zadanie polegające na unikaniu kosztownego powielania działań i polityki obrony nieracjonalnej pod względem finansowym;

A) Lepsza koordynacja planowania obronnego

13. Ponawia wezwanie do państw członkowskich o prowadzenie systematycznych przeglądów w dziedzinie bezpieczeństwa i obronności w oparciu o wspólne kryteria i zgodnie ze zharmonizowanym harmonogramem; sugeruje, że mogą stać się one regularnymi czynnościami powiązаныmi z procedurami budżetowymi, swego rodzaju europejskim semestrem przeglądów polityki w dziedzinie bezpieczeństwa i obronności;

14. Podkreśla, że celem takich skoordynowanych przeglądów byłoby położenie kresu kulturze izolacji w dziedzinie krajowego planowania obronnego, a także stworzenie platformy dla zorganizowanej dyskusji pozwalającej państwom członkowskim na uwzględnienie szerszego kontekstu i perspektywy europejskiej przed podjęciem kluczowych decyzji strategicznych w dziedzinie potencjału obronnego; podkreśla, że inicjatywa ta powinna uzupełniać w przypadku danych państw członkowskich koordynację w ramach procesu planowania obronnego NATO;

15. Ponownie wzywa do opracowania białej księgi UE na temat bezpieczeństwa i obrony, w której rozwinięto i wdrożono by europejską strategię bezpieczeństwa, jaśniej zdefiniowano by cele, interesy i potrzeby Unii w zakresie bezpieczeństwa i obrony w odniesieniu do dostępnych środków i zasobów z uwzględnieniem również niekonwencjonalnych aspektów bezpieczeństwa; podkreśla, że należy ją sporządzić i regularnie aktualizować w oparciu o przeglądy krajowe, zapewniając jednocześnie odniesienia dla tych przeglądów, łącząc krajowe planowanie w dziedzinie obronności ze wspólnymi prognozami w dziedzinie bezpieczeństwa i oceną zagrożeń; podkreśla, że wspomniana biała księga zwiększy zaufanie i ustanowi ukierunkowane strategiczne wytyczne dotyczące formy, jaką powinny przyjąć siły UE, poprzez określenie wspólnej wizji wyzwań i rozwiązań;

16. Przypomina, że w Traktacie z Lizbony wzmocniono rolę Europejskiej Agencji Obrony w procesie wspierania działań państw członkowskich na rzecz zwiększenia potencjału wojskowego w ramach wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony; sugeruje zatem, aby państwa członkowskie zwróciły się do Agencji z wnioskiem o zbadanie sposobów poprawy koordyna-

cji planowania obronnego w Europie; przypomina ponadto, że Traktat zobowiązuje EAO do dokonywania oceny przestrzegania zobowiązań w zakresie potencjału i do wspierania harmonizacji potrzeb operacyjnych oraz wzywa ją do skuteczniejszej realizacji tych zadań; zaleca, aby na pierwszym etapie realizacji semestru europejskiego państwa członkowskie przedstawiły EAO projekty przeglądów krajowego bezpieczeństwa i obronności do zaopiniowania, szczególnie pod kątem priorytetów dotyczących potencjału określonych przez Radę Sterującą EAO w ramach planu rozwoju potencjału obronnego, a także planów pozostałych państw członkowskich oraz procesu planowania obronnego NATO; jest przekonany, że w krótkiej perspektywie czasowej EAO mogłaby również odegrać ważną rolę w definiowaniu europejskiej polityki w zakresie potencjału i uzbrojenia;

17. Jest zdania, że państwa członkowskie powinny następnie odbyć wzajemne konsultacje w celu zharmonizowania swych wymogów wojskowych oraz zbadania wszystkich możliwości optymalizacji kosztów w drodze uzgodnień na szczeblu unijnym, regionalnym i dwustronnym lub w drodze ustaleń innego rodzaju;

18. Nalega, by państwa członkowskie rozpatrzyły w ramach takiego procesu posiadany nadmierny potencjał, szczególnie jeżeli chodzi o sprzęt lub personel, którego udział w operacjach nie ma kluczowego znaczenia;

B) Łączenie potencjału i wzajemne korzystanie z niego

19. Jest głęboko przekonany, że łączenie potencjału i wzajemne korzystanie z niego to już nie tylko możliwość, ale konieczność; popiera wysiłki państw członkowskich na rzecz identyfikacji najbardziej obiecujących projektów, co stanowi część procesu zainicjowanego we wrześniu 2010 r. podczas posiedzenia ministerialnego w Gandawie i jest zgodne z niemiecko-szwedzką inicjatywą z listopada 2010 r., przy czym jednocześnie zdaje sobie sprawę z tego, że łączenie potencjału i wspólne korzystanie z niego nie zastąpi rzeczywistego rozwoju potencjału, ale będzie go zwiększać i wzmacniać; zwraca uwagę na pierwszy zestaw projektów wspieranych przez EAO i zatwierdzonych przez Radę w dniu 1 grudnia 2011 r.; wzywa państwa członkowskie i EAO, by przedstawiły szczegóły dotyczące postępów poczynionych na drodze do osiągnięcia konkretnych wyników oraz by określiły dalsze możliwości najpóźniej do wiosny 2012 r.; nalega, by państwa członkowskie, a w szczególności Trójkąt Weimarski, ale również formacja Weimar Plus, z powodzeniem łączyły potencjał i wzajemnie

z niego korzystały, działając jako kluczowa polityczna siła napędowa;

20. Podkreśla, że szczególnie w takich dziedzinach, jak transport strategiczny i taktyczny, wsparcie logistyczne, utrzymanie, potencjał działania w przestrzeni kosmicznej, obrona przed atakami cybernetycznymi, wsparcie medyczne, kształcenie i szkolenie, a także w przypadku niektórych niszowych zdolności państwa członkowskie mogą czerpać ogromne korzyści z łączenia niektórych funkcji i zasobów i wspólnego korzystania z nich, nie uzależniając się zbyt od siebie nawzajem, co mogłoby ograniczyć ich zdolność do niezawisłego podejmowania decyzji; zdecydowanie wspiera inicjatywy służące wypełnieniu luk w zakresie następujących zdolności: śmigłowce transportowe, tankowanie w powietrzu, nadzór morski, bezzałogowe pojazdy, ochrona chemiczna, biologiczna, radiologiczna i jądrowa, zwalczanie improwizowanych urządzeń wybuchowych, komunikacja satelitarna, systemy dowodzenia i kontroli, wywiad, czujniki i platformy do celów wywiadu, zwiadu i rozpoznania, w tym rozwiązania alternatywne w stosunku do systemów satelitarnych, takie jak bezzałogowe statki powietrzne przystosowane do długiego lotu na dużej wysokości oraz niezbędne technologie ekologiczne wymagane do osiągnięcia wysokiego poziomu autonomii operacyjnej i opłacalności;

21. Podkreśla, że łączenie zasobów musi iść w parze z większą specjalizacją, dzięki której państwa członkowskie rezygnujące z części swojego potencjału mogą być pewne, że zapewnią go im inne państwa oraz zdaje sobie sprawę z tego, że będzie to wymagało poważnego zaangażowania politycznego rządów krajowych;

22. Zwraca się do państw członkowskich o kreatywne wykorzystywanie poszczególnych możliwych do zidentyfikowania modeli łączenia potencjału i wzajemnego korzystania z niego, takich jak: 1) łączenie potencjału w drodze współwłasności, 2) łączenie zasobów będących własnością państwa, 3) wspólne udzielanie zamówień publicznych lub 4) wspólne pełnienie ról i realizacja zadań, a w razie potrzeby również o łączenie tych modeli, a także domaga się szybkich postępów, szczególnie w wyżej wymienionych dziedzinach;

23. W kwestii współwłasności wzywa państwa członkowskie, by zbadały możliwości wspólnych zakupów niektórego sprzętu przez konsorcja krajów uczestniczących lub przez samą UE, biorąc przykład z takich inicjatyw, jak zdolność strategicznego transportu drogą powietrzną wdrożona w ramach NATO, program NATO AWACS oraz unijny program Galileo oraz poszukują możliwości finansowania lub współfinansowania przez

UE sprzętu nabywanego przez konsorcja państw członkowskich; podkreśla potencjał współwłasności najdroższego sprzętu, takiego jak urządzenia do działań w przestrzeni kosmicznej, bezzałogowe statki powietrzne oraz statki powietrzne do transportu strategicznego;

24. Jeżeli chodzi o łączenie zasobów będących własnością państwa, prostrzeza inicjatywę stworzenia europejskiego dowództwa transportu lotniczego (EATC) podjętą przez cztery państwa członkowskie jako szczególnie pożyteczny przykład działania, w którym optymalizuje się wykorzystanie istniejącego już potencjału poprzez przeniesienie niektórych kompetencji na wspólną strukturę, przy zachowaniu pełnej krajowej własności zasobów; jest zdania, że model połączonego, ale rozdzielnego potencjału, doskonale nadaje się również do innych dziedzin wsparcia operacyjnego, takich jak śmigłowce transportowe, samoloty patroli morskich oraz zasoby wojskowego transportu morskiego; jest przekonany, że każde przekazanie uprawnień zintegrowanej strukturze musi być elastyczne i nie powinno się wymagać, by wszyscy uczestnicy oddelegowywali ten sam zestaw uprawnień, co pozwoli uniknąć ryzyka poprzestawania na najniższym „wspólnym mianowniku”; uważa jednak, że pożądanym jest, by państwa członkowskie udostępniły swój krajowy potencjał do realizacji pełnego zakresu zadań EATC;

25. Jeżeli chodzi o wspólne udzielanie zamówień, np. w ramach programu A400M, podkreśla potencjalne korzyści wspólnego udzielania zamówień pod kątem ekonomii skali, tworzenia rentownej bazy przemysłowej, interoperacyjności, a także późniejsze możliwości łączenia potencjału w zakresie serwisowania, utrzymania i szkoleń oraz wzajemnego korzystania z tego potencjału; ubolewa nad faktem, że w wielu przypadkach różnice pomiędzy wymogami oraz uzgodnienia dotyczące podziału pracy uniemożliwiają uzyskanie tychże korzyści, jak w przypadku programu myśliwca Eurofighter; aby w pełni zrealizować potencjalne oszczędności, podkreśla znaczenie utrzymywania jednakowej konfiguracji wspólnie nabytego sprzętu przez cały okres jego życia, aby ułatwić wspólne wsparcie w zakresie serwisowania go; zwraca się do państw członkowskich z wnioskiem o rozważenie także połączenia usług zleczanych przedsiębiorstwom zewnętrznym;

26. Jeżeli chodzi o wspólne pełnienie ról i realizację zadań, uważa, że takie inicjatywy jak francusko-belgijska współpraca w zakresie szkolenia pilotów myśliwców, brytyjsko-francuskie porozumienie w sprawie wspólnego korzystania z lotniskowców, francusko-niemiecka inicjatywa doty-

cząca szkolenia pilotów śmigłowców, a także współpraca belgijskiej i holenderskiej marynarki wojennej to przykłady pozytywnych działań, w których z partnerem dzieli się szereg krajowych struktur wsparcia; podkreśla w szczególności możliwości w dziedzinie kształcenia, szkolenia i ćwiczeń, a szczególnie jeżeli chodzi o wspólne korzystanie z akademii wojskowych, infrastruktury do testów i oceny, a także do szkolenia pilotów; jest zdania, że w przypadku niektórych specjalistycznych umiejętności wspólne pełnienie ról i realizacja zadań oferują większości państw członkowskich jedyną możliwość dostępu do niektórych rzadkich funkcji, takich jak: jednostki zajmujące się zagrożeniami chemicznymi, biologicznymi, radiologicznymi i jądrowymi lub takich urządzeń, jak samolot szpitalny;

27. Przypomina określoną w Traktacie ważną rolę EAO w zakresie proponowania wielostronnych projektów, koordynowania programów państw członkowskich oraz kierowania programami współpracy w zakresie badań i technologii; zwraca uwagę na będące już w realizacji programy koordynowane przez tę agencję, takie jak program szkolenia z wykorzystaniem śmigłowców, a także przenośne laboratorium kryminalistyczne do przeciwdziałania improwizowanym ładunkom wybuchowym oraz jego stosowanie w Afganistanie, domagając się również szybszego rozwoju innych inicjatyw, takich jak europejska flota transportu powietrznego (EATF); nalega, by państwa członkowskie wykorzystywały oferowany przez tę agencję potencjał wsparcia administracyjnego i prawnego oraz powierzały jej zadania kierowania podejmowanymi przez nie inicjatywami współpracy oraz podkreśla potrzebę wyposażenia EAO w środki pozwalające jej na sprostanie szerszemu zakresowi jej obowiązków;

28. Uznaje dwustronne i regionalne inicjatywy, takie jak: umowę o współpracy w dziedzinie obronności zawartą pomiędzy Wielką Brytanią a Francją w 2010 r., współpraca krajów nordyckich w dziedzinie obronności oraz współpraca krajów bałtyckich w dziedzinie obronności, za ważne kroki w kierunku racjonalizacji wykorzystania zasobów oraz wypełnienia krótkoterminowych luk w dziedzinie potencjału; odnotowuje propozycje podobnej współpracy w innych regionach, przykładowo wśród krajów Grupy Wyszehradzkiej; jest jednak zdania, że istnieją znaczne luki strukturalne, którymi należy zająć się w sposób zorganizowany na szczeblu UE, oraz że w związku z tym w pewnym momencie te dwustronne lub regionalne porozumienia będą musiały zostać włączone w szerszą perspektywę europejską, przy jednoczesnym zadbanie o to, by takie inicjatywy przyczyniały się do rozwoju WPBiO i by w żaden sposób jej nie utrudniały; w tym

kontekście jest przekonany, że EAO powinno przypaść zadanie zapewnienia ogólnej spójności wysiłków, a także zachęca do zastanowienia się, w jaki sposób zapisy Traktatu, dotyczące stałej współpracy strukturalnej, mogłyby być także stosowane jako ogólne ramy koordynacji;

29. Uważa, że cywilno-wojskowa Kwatera Główna Operacji UE, do której utworzenia wzywał już wielokrotnie, nie tylko znacznie poprawiłaby potencjał UE w zakresie wspierania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, ale również na dłuższą metę przyniosłaby oszczędności budżetom poszczególnych krajów w myśl założeń łączenia potencjału i wzajemnego korzystania z niego; podkreśla, że konieczne jest zapewnienie przez wiceprzewodniczącą/wysoką przedstawiciel wytycznych politycznych oraz wzywa ją do dalszego prowadzenia prac nad inicjatywą weimarską, a także do jak najszybszego przeanalizowania prawnych możliwości stworzenia autonomicznej jednostki planowania i prowadzenia operacji składającej się z dwóch oddzielnych łańcuchów dowodzenia (cywilnego i wojskowego), zgodnie z modelem przedstawionym w Radzie w lipcu 2011 r.;

30. Z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę „smart defence” podjętą przez NATO oraz potwierdza znaczenie trwałej koordynacji i harmonizacji działań UE i NATO na wszystkich poziomach w celu uniknięcia powielania działań; podkreśla, że konieczne jest zacieśnienie praktycznej współpracy pomiędzy UE a NATO, zwłaszcza w odniesieniu do reakcji na wyzwania związane z kryzysem finansowym; wzywa w szczególności EAO i Dowództwo Sił Sojuszniczych NATO ds. Transformacji do zacieśnienia współpracy w celu dopilnowania, aby projekty obu organizacji, przewidyujące łączenie potencjału i wzajemne korzystanie z niego, wzajemnie się uzupełniały i by zawsze były realizowane w sposób przynoszący jak największą wartość dodaną;

31. Zauważa możliwość łączenia zasobów służących obronie przed cyberprzestępczością w związku z integracją europejskich systemów cybernetycznych oraz konieczność podjęcia działań w związku z potrzebą większej koordynacji w UE w tym obszarze;

C) Wspieranie badań naukowych i rozwoju technicznego w dziedzinie obronności

32. Przypomina o znaczeniu badań naukowych i innowacji w sektorze bezpieczeństwa i obrony jako podstawy konkurencyjności i odporności europejskiego przemysłu obronnego oraz o ich znaczeniu dla realizacji ce-

łów strategii „Europa 2020” w zakresie trwałego wzrostu; zwraca uwagę, że aktualnie prowadzone działania w dziedzinie badań naukowych i technologii będą miały decydujące znaczenie w opanowaniu nowych rozwiązań technicznych; ubolewa nad faktem, że zaledwie ok. 1% ogólnych wydatków państw UE na obronność przeznaczają się na badania naukowe i technologie, zaś ponad 50% nadal stanowią koszty kadrowe, ubolewa jednak szczególnie nad faktem, że w przypadku większości państw członkowskich wydatki te wynoszą dużo poniżej 1%; należało, by państwa członkowskie w trybie pilnym wykluczyły badania naukowe i technologie z zakresu cięć budżetowych;

33. Ubolewa nad faktem, że potencjalny efekt skali, wynikający z realizacji projektów współpracy, jest nadal w dużym stopniu niewykorzystany, jako że ok. 85% wydatków w dziedzinie badań naukowych i technologii nadal ponosi się na szczeblu krajowym, a znaczną większość pozostałych wydatków ponosi się na szczeblu dwustronnym, a nie wielonarodowym, co w konsekwencji prowadzi do fragmentacji między państwami członkowskimi; przypomina, że europejscy ministrowie obrony uzgodnili w listopadzie 2007 r. wspólne poziomy odniesienia w celu podwyższenia wydatków na badania naukowe i rozwój w dziedzinie obronności do 2% ogółu wydatków na obronność oraz osiągnięcie poziomu finansowania badań naukowych i rozwoju w dziedzinie obrony w drodze współpracy europejskiej wynoszącego 20%;

34. Podkreśla podstawową rolę EAO w koordynacji i planowaniu wspólnych działań w dziedzinie badań naukowych dotyczących obronności; podkreśla zalety współpracy w dziedzinie badań naukowych wynikające ze skuteczniejszej interoperacyjności, które w konsekwencji przyniosą większą jednorodność sprzętu i potencjału krajowych sił zbrojnych, ponieważ badania naukowe to pierwszy etap każdego programu dotyczącego broni;

35. Przypomina o coraz większej liczbie technologii podwójnego zastosowania, a co za tym idzie, o znaczeniu rozszerzania wzajemnego uzupełniania się europejskich programów badań w zakresie obrony i bezpieczeństwa ludności oraz synergii między nimi; zachęca EAO i Komisję do dalszej koordynacji w obrębie europejskich ram współpracy w celu maksymalizowania synergii z elementem programu ramowego w dziedzinie badań i rozwoju technicznego dotyczącym bezpieczeństwa, w szczególności w takich obszarach, jak: ochrona chemiczna, biologiczna, radiologiczna i jądrowa, środki przeciwdziałania improwizowanym urządzeniom wybu-

chowym, systemy bezzałogowych statków powietrznych, nadzór morski, zarządzanie informacjami i ich przetwarzanie, a także obrona przed cyberprzestępczością;

36. Podkreśla w szczególności, że badania w dziedzinie bezpieczeństwa powinny stanowić niezależny element kolejnego programu „Horyzont 2020”; uważa, że należy rozszerzyć zakres elementu dotyczącego bezpieczeństwa, aby odzwierciedlić konieczność dokonywania transferów innowacji i technologii pomiędzy przemysłem cywilnym a przemysłem obronnym, utrzymuje jednak, że choć w programach i projektach należy uwzględnić wszelkie odnośne wymogi obronne, to element ten powinien jednak skupiać się głównie na aspekcie cywilnym;

37. Zwraca uwagę, że tak, jak wyniki badań cywilnych mają często zastosowanie w obronności, tak wyniki badań w dziedzinie obronności często przynoszą korzyści ogółowi społeczeństwa; przytacza w szczególności przykład Internetu i GPS; zajmuje stanowisko, że w dłuższej perspektywie czasowej należy rozważyć położenie bardziej szczególnego nacisku na badania naukowe w dziedzinie obronności w następnych programach ramowych, aby stymulować europejskie programy współpracy naukowo-badawczej oraz doprowadzić do konsolidacji rozproszonych funduszy krajowych;

38. Podkreśla jednak, że nie powinno się przekazywać na ten cel funduszy przeznaczonych na cywilne badania naukowe oraz że wszelkie działania badawcze w dziedzinie obronności finansowane przez UE powinny przede wszystkim zmierzać do rozwoju potencjału UE w dziedzinie zarządzania kryzysowego i skupiać się na badaniach nad technologiami podwójnego zastosowania;

39. Przypomina, że jak przewidziano w podstawie prawnej 7. programu ramowego (PR7), działalność badawcza wspierana w ramach tego programu powinna być zgodna z podstawowymi zasadami etycznymi, także z tymi, które znalazły swój wyraz w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej; wzywa Komisję do udoskonalenia metody egzekwowania przestrzegania zasad etycznych stosowanej w trakcie oceny kryteriów kwalifikowalności na potrzeby udziału w programach badawczych prowadzonych w ramach PR7 w dziedzinie bezpieczeństwa; wzywa również Komisję, by dokonała oceny etycznej oraz oceny wpływu na społeczeństwo jako standardowego elementu każdego projektu, który ma otrzymać finansowanie z PR7, a także przysyłanych programów badawczych;

40. Zwraca uwagę na postanowienie art. 185 TFUE zezwalające na wkład UE w programy badawcze i rozwojowe aktualnie prowadzone przez grupę państw członkowskich; uważa, że należy rozważyć możliwość odwołania się do wyżej wymienionego artykułu w celu przyspieszenia rozwoju potencjału niezbędnego do prowadzenia misji i operacji w dziedzinie WPBiO;

41. Przypomina także, że należy dążyć do równie silnej synergii w przypadku europejskich programów ds. przestrzeni kosmicznej i zachęca do dalszej koordynacji prac EAO, Komisji oraz Europejskiej Agencji Kosmicznej w obrębie europejskich ram współpracy, szczególnie jeżeli chodzi o obserwacje Ziemi z kosmosu oraz udostępnianie informacji na temat sytuacji w przestrzeni kosmicznej; wzywa do ścisłego skoordynowania programów MUSIS, GMES i EDRS dotyczących obserwacji Ziemi oraz do zharmonizowania norm dotyczących cywilnej i wojskowej infrastruktury danych o przestrzeni kosmicznej; domaga się, aby projekt GMES nadal był finansowany z budżetu UE w obrębie nowych wieloletnich ram finansowych (2014-2020);

D) Tworzenie europejskiej bazy technologicznej i przemysłowej w dziedzinie obronności

42. Przypomina, że należy czynić dalsze postępy w zakresie konsolidacji europejskiej bazy technologicznej i przemysłowej w dziedzinie obronności, jako że w związku z coraz większym zaawansowaniem technologii, rosnącą konkurencją międzynarodową, a także cięciami budżetowymi w dziedzinie obronności żadne państwo członkowskie UE nie może zapewnić zrównoważonego charakteru przemysłu obronnego wyłącznie na szczeblu krajowym; ubolewa nad faktem, że choć w europejskim przemyśle kosmonautycznym osiągnięto pewien poziom koncentracji, to jednak sektory sprzętu lądowego i wodnego są nadal niezwykle rozdrobione w poszczególnych krajach; ostrzega państwa członkowskie, że ograniczanie inwestycji w obronność może wystawić europejski przemysł obronny i sektory innowacji technologicznych na ryzyko tego, że kontrolę nad nimi przejmą mocarstwa trzecie o odmiennych interesach strategicznych;

43. Jest zdania, że ujednolicenie wymogów wojskowych w procesie skoordynowanych przeglądów bezpieczeństwa i obrony opisane w punkcie A) powinno doprowadzić do harmonizacji zakupów sprzętu dokonywanych przez państwa członkowskie UE, co jest pierwszym warunkiem

stworzenia po stronie popytu warunków pomyślnej ponadnarodowej restrukturyzacji przemysłu obronnego w Europie;

44. Uznając, że jedną z prawdopodobnych konsekwencji restrukturyzacji będzie rezygnacja z niektórych nierentownych elementów krajowego potencjału przemysłowego, podkreśla, że wszelkie i średnio i długoterminowe plany takiej restrukturyzacji powinny mieć jak najmniejszy wpływ na zatrudnienie; zaleca w związku z tym tworzenie większych synergii w oparciu o większą specjalizację, interoperacyjność i komplementarność; domaga się efektywniejszego wykorzystywania funduszy UE, takich jak: Europejski Fundusz Społeczny oraz Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji, aby wspierać przewidywanie zmian oraz dostosowywanie się do nich;

45. Podkreśla, że europejska baza technologiczna i przemysłowa w dziedzinie obronności może przyczynić się do tworzenia miejsc pracy dla Europejczyków w przemyśle obronnym UE;

46. W kontekście restrukturyzacji przemysłu podkreśla również znaczenie zapewnienia, by gwarancja podaży nie została zagrożona; wzywa państwa członkowskie i Komisję do szybkiego opracowania kompleksowego i ambitnego ogólnounijnego systemu gwarancji podaży w oparciu o system wzajemnych gwarancji; nalega, aby państwa członkowskie w ramach wstępnych działań prowadzących do realizacji tego celu w pełni wykorzystwały potencjał dyrektywy w sprawie uproszczenia warunków transferu produktów związanych z obronnością oraz aby przyspieszyły prace nad wprowadzeniem w życie porozumienia ramowego w sprawie gwarancji podaży w okolicznościach nagłych potrzeb operacyjnych z 2006 r.;

47. Zachęca EAO, aby jeszcze bardziej rozbudowała wspólną europejską wizję kluczowego potencjału przemysłowego, jaki należy zachować i rozwijać w Europie; w związku z tym zwraca się do Agencji o dokonanie analizy zależności strategicznej autonomii Europy od pozaeuropejskich technologii i źródeł dostaw oraz o wydanie państwom członkowskim konkretnych zaleceń zgodnych z pracami Komisji Europejskiej, która również realizuje określone programy mające na celu ograniczanie zależności Europy od źródeł dostaw oraz ograniczanie jej zależności energetycznej;

48. Jest zdania, że programy współpracy w dziedzinie zbrojeń, takie jak ten zainicjowany przez EAO, a kierowany przez Organizację ds. Współpracy w Zakresie Uzbrojenia (OCCAR), stanowią ważne narzędzie redukcji kosztów prac badawczo-rozwojowych, wspierania konsolidacji

przemysłu, standaryzacji i interoperacyjności oraz stymulowania światowej konkurencyjności; podkreśla rolę EAO w ułatwianiu przekładania potrzeb w zakresie potencjału na wspólne programy oraz identyfikowania możliwości współpracy na wczesnym etapie cyklu życia; wzywa EAO do kontynuowania prac nad bazą danych na potrzeby współpracy, mającą pozwalać na dopasowywanie krajowych projektów w celu stworzenia możliwości współpracy i zachęca państwa członkowskie do uzupełniania tej bazy; wzywa EAO do przedstawienia przewodnika po wzorcowych praktykach współpracy w dziedzinie zbrojeń, o którym mowa w europejskiej strategii współpracy w dziedzinie zbrojeń;

49. Wzywa państwa członkowskie, aby unikały sztywnych umów o podziale pracy w ramach wspólnych programów zbrojeń i zwraca uwagę na niekorzystne konsekwencje stosowania zasady odpowiedniego zwrotu inwestycji (*juste retour*), które przyjmują postać niewydajnego podziału pracy, co prowadzi do wolniejszej realizacji inwestycji i skutkuje wyższymi kosztami; domaga się zastąpienia zasady zwrotu inwestycji bardziej elastyczną koncepcją ogólnej równowagi, która umożliwi skuteczną ogólnounijną konkurencję przy wyborze wykonawców, pod warunkiem, że zapewni się odpowiedni poziom równowagi, aby zagwarantować małym i średnim przedsiębiorstwom możliwość konkurowania na równych warunkach z dużymi przedsiębiorstwami; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że EAO wykorzystuje zasadę ogólnej równowagi w programie wspólnych inwestycji na rzecz ochrony sił zbrojnych oraz wzywa Agencję do wdrożenia tej koncepcji do całego zakresu jej działań, czego ostatecznym celem ma być zapewnienie równych szans na europejskim rynku sprzętu obronnego oraz uwzględnienie interesów małych i średnich przedsiębiorstw;

50. zwraca się do państw członkowskich o wykorzystanie doświadczenia OCCAR w dziedzinie zarządzania do realizacji wspólnych programów przygotowywanych przez EAO, a także nalega, by EAO i OCCAR zawarły porozumienie administracyjne w sprawie wzajemnej współpracy; przypomina, że każde państwo członkowskie może wstąpić do OCCAR, jeżeli wyrazi taką wolę i jeżeli spełnia kryteria członkostwa;

51. Wzywa Komisję i państwa członkowskie do wzajemnej współpracy w celu zagwarantowania bezpieczeństwa cybernetycznego jako integralnego aspektu sektora obrony;

52. Stwierdza, że wciąż jeszcze nie sformułowano definicji prawnej europejskiej bazy technologicznej i przemysłowej na szczeblu europejskim (ang. *European Defence Technological and Industrial Base* - EDTIB) oraz

zwraca się do Komisji i EAO o przeanalizowanie potencjalnych kryteriów sporządzenia takiej definicji i ich znaczenia; podkreśla w związku z tym, że jednym z ważnych kryteriów mogłaby być technologiczna wartość dodana powstająca w wyniku rozmieszczenia biur projektowych na terenie państw członkowskich UE; zachęca państwa członkowskie do zastanowienia się nad wyznaczeniem podstawowego celu w zakresie przemysłu obronnego, który stanowiłby jasną i długoterminową wizję rozwoju EDTIB;

53. Zwraca uwagę na znaczenie transatlantyckiej współpracy przemysłowej dla konkurencyjności europejskiego przemysłu obronnego: współpraca ta może ułatwić dostęp do nowych technologii, przyczynić się do opracowywania zaawansowanych technicznie produktów oraz stymulować redukcję kosztów i skrócenie cyklu produkcji; zwraca również uwagę na potencjał współpracy z partnerami zewnętrznymi;

E) Stworzenie europejskiego rynku sprzętu obronnego

54. Przypomina, że aby poprawić konkurencyjność europejskiego przemysłu obronnego, a także dołożyć starań o właściwe zabezpieczenie interesów podatników, państwa członkowskie muszą pilnie poprawić przejrzystość i otwartość swych rynków obronnych; jest zdania, że dyrektywa 2009/81/WE w sprawie udzielania sensytywnych zamówień w dziedzinie obronności i bezpieczeństwa wzmacnia jednolity rynek poprzez ograniczanie różnorodności zasad udzielania zamówień w sektorze obrony oraz poprzez otwarcie rynków krajowych na większą konkurencję oraz przypomina, że termin transpozycji tej dyrektywy upłynął 21 sierpnia 2011 r.; wzywa Komisję do złożenia w odpowiednim czasie sprawozdania w sprawie środków transpozycji podjętych przez państwa członkowskie, a także do podjęcia wszelkich niezbędnych działań gwarantujących punktualną i spójną transpozycję oraz prawidłowe wdrożenie;

55. Podkreśla, że dyrektywa ta dostosowana jest do specyficznego charakteru zamówień publicznych w dziedzinie obronności i bezpieczeństwa oraz że w związku z tym każdy przypadek wyłączenia ich z prawodawstwa UE w oparciu o art. 346 TFUE może zostać uznany za zgodny z prawem jedynie w wyjątkowych i uzasadnionych przypadkach w celu ochrony podstawowych interesów bezpieczeństwa narodowego; wzywa Komisję do zagwarantowania, by wspomniana dyrektywa, a także odstępstwo od niej na mocy art. 346 TFUE były prawidłowo stosowane; podkreśla, że korzystna byłaby ocena w postaci sprawozdania Komisji w sprawie wzorcowych

praktyk, a także przypadków nieprawidłowego stosowania nowych zasad;

56. Podkreśla, że zgodnie z działaniami podejmowanymi na rzecz modernizacji oraz usprawnienia ogólnoeuropejskich ram udzielania zamówień publicznych, dyrektywa powinna odzwierciedlać cele uproszczenia procedur administracyjnych i zmniejszenia obciążenia administracyjnego, konieczne jest również dokonanie przeglądu niezgodnych lub nieproporcjonalnych wymogów technicznych stanowiących barierę dla rynku wewnętrznego w celu ułatwiania transgranicznego składania ofert; przypomina ponadto, że potencjalnych podwykonawców nie należy dyskryminować ze względu na narodowość;

57. Przypomina, że zasady określone w kodeksie postępowania w zakresie zamówień publicznych w dziedzinie obronności oraz kodeksie wzorcowych praktyk mających zastosowanie do łańcucha dostaw, opracowanych przez EAO, dotyczą jedynie zamówień objętych odstępstwem na mocy art. 346 TFUE; zachęca EAO oraz Komisję do dokonania ponownej oceny zasadności tych reguł po wejściu w życie dyrektywy w sprawie zamówień publicznych w dziedzinie obronności;

58. Nalega, by państwa członkowskie priorytetowo potraktowały walkę z korupcją w zamówieniach publicznych w dziedzinie obronności poprzez właściwe wdrożenie dyrektywy, a jednocześnie ubolewa nad druzgoczącymi skutkami korupcji, zwłaszcza w formie nadmiernie wywindowanych cen, nabywania niepotrzebnego, niewłaściwego lub nieposiadającego optymalnych właściwości sprzętu, tworzenia przeszkód w dziedzinie wspólnego udzielania zamówień oraz programów współpracy, utrudniania otwarcia rynku, a także poważnego obciążania budżetów krajowych; poza upowszechnianiem przejrzystych i gwarantujących konkurencję procedur udzielania zamówień publicznych, zdecydowanie opowiada się za zastosowaniem się do zaleceń zawartych w kompendium wzorców opracowanym przez NATO i DCAF pt. *Building Integrity and Reducing Corruption in Defence*; podkreśla pozytywne przykłady, takie jak: koncepcję paktów uczciwości w dziedzinie obronności pomiędzy rządem a oferentami z udziałem niezależnych nadzorców lub systematyczny nadzór parlamentarny wszystkich etapów procedur udzielania zamówień powyżej pewnej kwoty, stosowane już w niektórych państwach członkowskich;

59. Podkreśla, że praktyki offsetowe mogą w zasadzie być uzasadnione jedynie wówczas, gdy są niezbędne w celu ochrony podstawowych względów bezpieczeństwa zgodnie z art. 346 TFUE, oraz że powinny być one zgodne z zasadami przejrzystości, a przede wszystkim nie mogą one

stwarzać zagrożenia korupcji i nie powodować zaburzeń funkcjonowania europejskiego rynku sprzętu obronnego;

60. Wzywa państwa członkowskie, EAO oraz Komisję, by współpracowały ze sobą we wspieraniu stopniowej eliminacji umów offsetowych przy jednoczesnym wspieraniu włączania przemysłu mniejszych państw członkowskich do europejskiej bazy technicznej i przemysłowej w dziedzinie;

61. Wzywa Komisję i EAO, aby rozważyły sposoby zajęcia się innymi praktykami powodującymi zakłócenia rynku, takimi jak pomoc państwa i wsparcie dla wywozu, w oparciu o inicjatywę EAO w zakresie stwarzania równych szans;

62. Ocenia, że w obecnej sytuacji budżetowej zasada preferowania produktów europejskich przy nabywaniu wyposażenia wojskowego może być postrzegana jako forma solidarności europejskiej, zwraca się do Komisji i EAO o przedstawienie analizy kosztów i korzyści preferowania produktów europejskich przy nabywaniu pewnych rodzajów sprzętu wojskowego, w stosunku do którego ważne jest zachowanie autonomii strategicznej oraz w przypadkach, gdy nie istnieje wzajemny dostęp Unii do rynków krajów trzecich; podkreśla znaczenie zagwarantowania szerszego dostępu europejskich produktów obronnych do rynków krajów trzecich;

63. Przypomina, że obciążenie administracyjne związane ze zobowiązaniami licencyjnymi w wewnątrzunijnym handlu produktami obronnymi wpływa hamująco na konsolidację przemysłu i stanowiło główną przeszkodę dla ponadnarodowych programów współpracy w dziedzinie zbrojeń; przypomina, że termin transpozycji dyrektywy 2009/43/WE w sprawie transferów produktów związanych z obronnością w UE upłynął 30 czerwca 2011 r. oraz że państwa członkowskie zobowiązane są stosować nowe zasady, począwszy od 30 czerwca 2012 r.; wzywa Komisję do złożenia w odpowiednim czasie sprawozdania w sprawie środków transpozycji podjętych przez państwa członkowskie, a także do podjęcia wszelkich niezbędnych działań gwarantujących prawidłowe wdrożenie;

64. Nalega, by państwa członkowskie jak najlepiej wykorzystały nowe ogólne zezwolenia na dostawy dla sił zbrojnych innych państw członkowskich jako ważny instrument poprawy ogólnounijnych gwarancji podaży;

65. Podkreśla, że sukces dyrektywy, szczególnie jeżeli chodzi o zezwolenia na transfery pomiędzy przedsiębiorstwami, zależy w dużej mierze od wzajemnego zaufania, jakie państwa członkowskie mają do swych kontroli eksportu; domaga się, by państwa członkowskie skrupulatnie przestrzega-

ły zobowiązań określonych we wspólnym stanowisku Rady nr 2998/944/WPZiB definiującym wspólne zasady kontroli eksportu technologii i sprzętu wojskowego, a także aby zapewniły dokonywanie surowych ocen wszystkich wniosków o zezwolenia w oparciu o wszystkie osiem wymaganych kryteriów; w kontekście przeglądu wspólnego stanowiska wzywa wiceprzewodniczącą/wysoką przedstawiciel do oceny przestrzegania przez państwa członkowskie tych zobowiązań z punktu widzenia handlu i polityki zagranicznej, w tym poszanowania praw człowieka i zasad demokracji, w krajach importujących;

66. Ponownie podkreśla podstawowe znaczenie kwestii ujednoczenia sprzętu obronnego dla stworzenia wspólnego europejskiego rynku obronnego, a także dla zagwarantowania interoperacyjności i ułatwienia współpracy w zakresie programów zbrojeniowych, projektów w dziedzinie łączenia potencjału i wzajemnego korzystania z niego, a także odnośnych operacji; zachęca EAO, Komisję oraz europejskie organizacje normalizacyjne (CEN, CENELEC, ETSI), by we współpracy z przemysłem, a zwłaszcza z Agencją Standaryzacyjną NATO, przyspieszyły prace nad likwidacją rozbieżności w przemyśle zbrojeniowym i bezpieczeństwa oraz pomiędzy sprzętem cywilnym i wojskowym; wspiera zastosowanie i dalszy rozwój systemu informacyjnego dotyczącego europejskich norm w dziedzinie obronności oraz europejskiego podręcznika zamówień publicznych w dziedzinie obronności;

67. Wzywa państwa członkowskie i Komisję do wprowadzenia paneuropejskiego certyfikatu dla produktów w dziedzinie bezpieczeństwa i obronności, aby położyć kres niemożliwej do przyjęcia sytuacji, w której w każdym państwie członkowskim wymaga się odrębnych testów tych produktów; zwraca uwagę, że ten czasochłonny i uciążliwy proces znacznie podwyższa koszty ponoszone przez producentów, szkodząc ich konkurencyjności do tego stopnia, że staje się on przeszkodą szczególnie dla małych przedsiębiorstw; popiera działania EAO w dziedzinie wojskowej zdatności do eksploatacji w powietrzu i zachęca państwa członkowskie do przyspieszenia prac nad tworzeniem Europejskiej Wspólnej Organizacji ds. Wojskowej Zdatności do Eksploatacji w Powietrzu jako wojskowego odpowiednika Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa Lotniczego;

68. Podkreśla, że wyżej wymienione standaryzacja i konsolidacja powinny stanowić część procesu stymulowanego przez UE, a nie przez przemysł, który to proces będzie korzystny dla interesów europejskich i będzie zaspokajał rzeczywiste potrzeby społeczeństwa, oraz że udział we wspól-

nych programach UE i tworzeniu synergii powinien być zasadniczo otwarty dla wszystkich państw członkowskich;

F) Nowe formy finansowania na szczeblu UE

69. Jest przekonany, że – szczególnie w kontekście przyjmowania nowych wieloletnich ram finansowych – należy zastanowić się nad możliwościami wsparcia państw członkowskich z budżetu UE w bardziej ekonomicznym realizowaniu celów wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony;

70. Zgodnie z punktem C) powyżej wzywa do zintensyfikowania i rozszerzenia badań w zakresie bezpieczeństwa prowadzonych w obrębie programu ramowego w zakresie badań, do wykorzystywania art. 185 TFUE w celu współfinansowania prowadzonych już programów badawczo-rozwojowych, a także do przygotowania nowego elementu w dziedzinie obronności, a mianowicie badań z zastosowaniami cywilno-wojskowymi, w celu stymulowania programów współpracy naukowo-badawczej w dziedzinie obronności;

71. Jest zdania, że środki finansowe UE powinny być wykorzystywane do wspierania współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia, a także do zachęcania do tworzenia sieci przez przedstawicieli przemysłu obronnego, instytuty badawcze i środowiska akademickie; domaga się niezbędnych ustaleń umożliwiających wypłacanie stypendiów z budżetu UE kadetom uczestniczącym w programie tzw. wojskowego Erasmusa, aby byli oni traktowani na równi ze studentami cywilnych placówek szkolnictwa wyższego, a tym samym by ułatwić tworzenie wspólnej kultury bezpieczeństwa i podejścia do tego zagadnienia;

72. Zaleca, aby działalność Europejskiego Kolegium Bezpieczeństwa i Obrony, zajmującego się głównie szkoleniem ekspertów cywilnych i wojskowych w dziedzinie zarządzania kryzysowego i WPBiO, a także wspierającego wspólną kulturę bezpieczeństwa w UE, była finansowana z Instrumentu na rzecz Stabilności;

73. Zachęca do dalszego rozwoju roli tego Kolegium jako forum współpracy pomiędzy krajowymi akademią wojskowymi oraz cywilnymi instytucjami prowadzącymi kształcenie w zakresie bezpieczeństwa, również po to, aby zidentyfikować i wspólnie rozwijać realizowane projekty oszczędnościowe dotyczące łączenia potencjału i wspólnego korzystania z niego; wzywa państwa członkowskie do przekształcenia Kolegium w instytucję akademicką z prawdziwego zdarzenia, a biorąc pod uwagę jego

zdecydowany profil cywilno-wojskowy, sugeruje, aby było ono finansowane z funduszy UE w kolejnych wieloletnich ramach finansowych;

74. Wzywa wszystkie zainteresowane podmioty, by oceniły, czy należące do UE zasoby zgodne z modelem Galileo i wymienione w punkcie B) mogą być realną i oszczędną opcją, szczególnie w takich dziedzinach, jak strategiczny i taktyczny transport i nadzór;

75. Wzywa państwa członkowskie, by podwyższyły budżet EAO w trybie priorytetowym, uznając wartość dodaną Agencji w zakresie kompensowania – w drodze współpracy – cięć dokonywanych na szczeblu krajowym; ubolewa nad faktem, że decyzja Rady w sprawie EOA nie zapewniła tej Agencji wieloletnich ram budżetowych porównywalnych z budżetem ogólnym UE;

76. Zwraca uwagę, że Centrum Satelitarne Unii Europejskiej, funkcjonujące w oparciu o niewielki budżet, dowiodło swej skuteczności i potwierdziło swą wartość dodaną w trakcie różnorodnych operacji bezpieczeństwa i operacji obronnych; przypomina o rosnącym zapotrzebowaniu na obrazy satelitarne, w tym w następstwie niedawnych wydarzeń w Afryce Północnej; wzywa państwa członkowskie do zapewnienia temu centrum większego budżetu, a także, uwzględniając zwłaszcza jego zastosowania cywilno-wojskowe, jest zdania, że powinno ono być finansowane z budżetu UE;

77. Z zadowoleniem przyjmuje wysiłki polskiej prezydencji Rady na rzecz dokonania przeglądu mechanizmu ATHENA; zachęca państwa członkowskie do zwiększenia wysiłków na rzecz osiągnięcia porozumienia dotyczącego wspólnych funduszy; zwraca się do państw członkowskich, by w ramach przeglądu mechanizmu ATHENA rozważyły możliwość rozszerzenia tego mechanizmu, aby zapewnić również wspólne fundusze na działania lub zakupy mające na celu efektywniejsze gospodarowanie środkami w dziedzinie obronności europejskiej, które jednak nie mogą być finansowane z budżetu UE, a w szczególności wspólne fundusze na dostarczony sprzęt;

78. Zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji wiceprzewodniczącej/wysokiej przedstawiciel, Radzie, Komisji, parlamentom państw członkowskich, Zgromadzeniu Parlamentarnemu NATO oraz sekretarzowi generalnemu NATO.

* * *

Powyzszą Rezolucję przyjęto z należyтым zrozumieniem i zatwierdzo-

no (23.12.2011 r.) jako oficjalne stanowisko Parlamentu Europejskiego⁹. W ten sposób Polska Prezydencja zidentyfikowała i zagospodarowała ten obszar niepokoju i troski obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej, który w istotny sposób wpływa na poczucie bezpieczeństwa w układzie narodowym i międzynarodowym oraz usystematyzowała go na tyle, iż można było go wyrazić w formie powyższej, wspólnej Rezolucji.

Towarzyszyły mu **opnie mniejszości** przez posłów grupy GUE/NGL: Sabine Lösing, Willy'ego Meyera, Takisa Hadjigeorgiou i Nikolaosa Chountisa, które wskazywały na to, że *w sprawozdaniu postuluje się dalszą militaryzację UE, zachęca się do zbrojeń (również w przestrzeni kosmicznej), szerszych inwestycji w bezpieczeństwo, obronność, badania naukowe w dziedzinie obronności oraz sprzęt wojskowy pomimo kryzysu finansowego i gospodarczego oraz wpływu środowiskowego, wspiera się wojskowy kompleks przemysłowy oraz intensywniejszą współpracę pomiędzy UE a NATO polegającą na dzieleniu się kosztami i obciążeniami w większym stopniu*¹⁰.

Wyrażono w nich **sprzeciw** wobec sprawozdania, ponieważ:

- *postuluje się w nim, by UE stała się wojskowym partnerem na arenie międzynarodowej w drodze centralizacji i harmonizacji uprawnień (EAO UE-Kwatera Główna Operacji), by nasiliła zbrojenia i podwyższyła wydatki w tym zakresie, tzn. wspierała mechanizm ATHENA i jego wyjście poza kontrolę parlamentarną;*

- *wykorzystuje się w nim kryzys gospodarczy jako pretekst do dalszego rozwoju przemysłu obronnego, posługując się podwyższeniem stopy bezrobocia jako argumentem za niedokonywaniem cięć w dziedzinie obronności;*

- *wspiera się w nim dalszą współpracę cywilno-wojskową oraz zachęca do niej;*

- *postuluje się w nim liberalizację rynku obrony, wspiera interesy gospodarcze w dziedzinie produkcji broni i sprzętu wojskowego – MIC;*

- *rozszerza się zakres badań naukowych w dziedzinie bezpieczeństwa, w szczególności jeżeli chodzi o misje WPBiO oraz łączenie badań naukowych w dziedzinie bezpieczeństwa cywilnego z badaniami w wojskowych*¹¹.

Domagano się w nich:

- *radykalnego rozbrojenia (również w dziedzinie jądrowej) na szczeblu*

---

9 Wyniki głosowania – 40 za, 6 przeciw. Dokument wchodzi w życie 23.12.2011 r. 10 <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-%2F%2FEP%2F%2FTEXT%2FBREPORT%2BA7-2011-0428%2B0%2BDOC%2BXML%2BV0%2F%2FPL>, 29.12.2009 r.

11 *Op. cit.*

UE i na szczeblu światowym;

- *przekierowania wydatków wojskowych na cele cywilne;*
- *prowadzenia wszystkich działań w ścisłej zgodności z Kartą Narodów Zjednoczonych i prawem międzynarodowym;*
- *nadanie UE charakteru cywilnego, stosowania wyłącznie pokojowych rozwiązań konfliktów oraz rozdziału działań cywilnych i wojskowych;*
- *ścisłego oddzielenia UE od NATO¹².*

REFERENCES

1. Parlament Europejski, <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=%2F%2FEP%2F%2FTEXT%2BREPORT%2BA7-2011-0428%2B0%2BDOC%2BXML%2BV0%2F%2FPL>, 29.12.2009 r.
2. Światowy kryzys gospodarczy i jego wpływ na kondycję Polski i regionu Wielkopolski. Raport otwarcia, styczeń 2011, http://www.nietaki-kryzysstraszny.pl/images/Raport_Otwarcia.pdf, 23.02.2011 r.
3. Unia Europejska walczy ze skutkami społecznymi kryzysu gospodarczego, <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=pl&catId=736>, 15.11.2011 r.

---

¹² *Op. cit.*